

časopis 54. Loubkařské Chrudimi

VÁHADLO

číslo 3.

neděle 3. července 2005

Váhadlo porotcovo

čtete na straně
3, 4, 5, 6 a 7

JAK SE DĚLÁ VÁHADLO

Včera nás napadlo, že by vás mohlo zajímat, jak vzniká tento zpravodaj. Vzniká samozřejmě v hojně součinnosti s vámi. Stínoví porotci pod pláštěm noci předávají vyplněné formuláře a jako stíny proklouznou tajným východem z redakce, aby jejich pravá totožnost zůstala utajena. Čtenáři přicházejí do redakce v zadní části divadla Karla Pippicha, ať už dveřmi nebo oknem, a přinášejí nám různé náměty.

Vznik Váhadla však mohou popsat také chronologicky. Den začíná tím, že si s Tomášem Komárkem řekneme dobré ráno a usneme. Toho času je Michal Drtina hotov se sazbou a kleknul mu počítat. Vstáváme v deset. Jdeme na představení, sbíráme vaše ohlasy „bez váhání“ a povídáme si se soubory. Během dne posbíráme nejrůznější náměty a domluvíme si do redakce schůzky s odborníky na různé resorty, například s Lenkou

Novotnou, která má na starosti semináře, abychom něco společně napsali. Práce v tomto zpravodaji je v jednom ohledu stejná, jako domácí zabijačka. Všechno se dá začít podávat v jednom okamžiku, k němuž směřovaly všechny události z celého dne. A tak jsme se sešli zde, v redakci, přibližně ve 21. hodin my, pozvaní specialisté, porotci a stínoví porotci. Porotci přišli splnit svou povinnost napsat recenzi (na počítačích). Vzhledem k tomu, že tu byli

i „stínaři“, nastala latentně diplomaticky choulostivá situace. „Stínaři“, aby neztratili inkognito, ji vyřešili záminkou, že přišli na skleničku a začali se věnovat této krycí činnosti. Bylo potřeba přepsat jejich formuláře, naše rozhovory a anketu. A jsou tu ještě pozvaní odborníci! Ve 23:30 tu již zase není nikdo, jen my sami a věnujeme se své práci. Michal, který chce zalamovat, nic nemá. Přibližně po dvou dalších hodinách toho Michal má moc. Potřebuje chvíli být sám, nejlépe s naším milovaným vůdcem TomKomem, který se mu dívá přes rameno. Druhá polovina redakce se dílem baví na parapetu s děvčaty, dílem se snaží z ostatních dostat pět synonym ke slovu jak. Otázka: Jak dlouho hrajete toto představení? tedy může znít: Kolik let je tomuto představení?, Kolikátá je to repríza? Kolik vody uplynulo od doby, co jste uvedli tuto inscenaci prvně? Všichni snášíme takovéto varianty, zanechavše zmíněných činností. V rubrice nakonec napíše zůstane: Jak dlouho hrajete toto představení? Zbytek času do chvíle, kdy ve 4 hodiny čteme korektury, nedovedu popsat, jenom vím, že se všichni snažíme zůstat vzhůru. Kruh se uzavřel, přejeme si dobré ráno.

Takto pro vás tedy vznikáme.

Petr Vydra

ROZHOVOR S POROTCEM MARKEM ZÁKOSTELECKÝM

Marku, vím že máš spoustu aktivit. Jsi zároveň scénograf, režisér, herec, muzikant atd. Čemu se v současné době věnuješ především?

Letos jsem byl hodně scénografem, a protože jsem byl hodně scénografem v Draku a přišla taková doba změň jakéhosi vidění našeho divadla, uváděli jsme v život grafický manuál, tiskla se publikace propagačních prací pro divadlo Drak a byla spousta další práce. Kromě toho jsem měl v letech minulých také dvě sezóny, kdy jsem zkusil ledasco. Pracoval jsem se spoustou režisérů, se kterými jsem si vždycky přál dělat a tak jsem byl moc rád. Navíc jsme s mým bráchou dělali v Prachaticích interiéry Dětského světa, což byla úžasná práce, s poměrně velkorysým rozpočtem. Ve finále jsem si před rokem zkusil první režii ve svém životě a to na představení Kocourkov sobě, které jsem dělal v divadle Alfa v Plzni.

A co tvé působení v divadelním souboru Nejhodnější medvídci?

Je to trochu jakoby úchylný mít za konička to, co člověk dělá, čím se žije. Ale je fakt, že kromě kola jsou Medvídci pro nás pro všechny, kdo se na tom podílíme, především super koniček. Divadlo, které si člověk musí odvést, musí si ho postavit, musí si ho zahrát, musí si ho složit, naložit a vlastně všechno se dělá jenom pro tu žízeň. Je to vždycky oáza, když se nám podaří se setkat.

Vidíš ten tvůj široký záběr v divadelní oblasti jako výhodu při práci v porotě?

Myslím si, že dobrý divadelník má mít názor na všechny ty složky. Myslím tím zdravý názor na všechny složky divadelního tvaru. To je prostě důležité. Žádný scénograf nemůže ignorovat herce, stejně jako nemůže ignorovat text nebo režijní koncepci.

Co je první, čeho si všímáš při sledování inscenací tady na LCH?

Podstatný rozdíl mezi divadlem profesionálním a divadlem amatérským vidím rozhodně ve výpravě. To je pořád velký problém, který je bohužel limitován časem a penězi. Zároveň si ale myslím, že není dobrá cesta nechat si vyrobit výpravu od někoho, kdo se tím žije. Jen málokteré divadlo je ale ochotné dát si s tím tu práci a hledat nějakou vlastní výtvarnou složku nebo druh stylizace. Spokojí se se základním černým kostýmem, s pár hadrama a s loutkami, jak to přijde

pod ruku. Zároveň to u spousty divadel vlastně ani tak nevdává. Protože dobrá amatérská představení jsou vždycky o správné energii a síle, která z toho plyne.

Jak vnímáš rozdíl mezi kritikou v amatérském a profesionálním divadle?

Tady na amatérském poli to má účel jakoby výchovný. Mělo by se upozorňovat na chyby, pokud o to budou mít soubory zájem, aby mohli růst. V profesionálním divadle to je hodně určované politikou a lidmi, kteří se tím žijí a jezdí po festivalech a mají trička jiných festivalů...v ničem jim ten pocit síly nezavidím. Je fajn, že člověk má v sobě tolik talentu a síly, že může stát na druhé straně té barikády.

A jak je ti v roli porotce?

Je to pro mě takové splácení věčného dluhu vůči Chrudimí a vůči lidem, které jsem zažil, když jsem začal dělat amatérské divadlo na strakonickém gymnplu. V mé kariéře a vnímání divadla mi moc pomohli. Navíc je to pro mě dobrý trénink, naučit se pojmenovávat problémy inscenací i pro moji vlastní práci. Ale jezdím sem jakoby pořád splácet ten můj dluh a jezdím sem hrozně rád to dělat, pokud mě k tomu někdo vyzve.

Co tě přivedlo právě k loutkovému divadlu?

U mé babičky na Blatensku mám staré marionetové loutkové divadlo, s kterým jsem si hrál. A to mě vždycky bavilo tak, že jsem se tím nikdy nechtěl žít, tím jsem si byl jistý. A pak to nějak skončilo, nedostal jsem se na střední výtvarnou školu a šel jsem na strakonické gymnázium. Tam jsem potkal Ivana Křešničku mladšího, který mě zapojil do divadelních aktivit a od začátku jsem se v tom začal pohybovat jako ryba ve vodě. Hrozně mě to bavilo a najednou do Strakonice přijelo Céčko Svitavy s Edwardem a poprvé jsme se dostali na Chrudim s naším představením. A tady jsem také viděl Prodanou od divadla Drak a už předtím jejich Zlatovlásku v televizi. Tenkrát jsem se rozhodl, že budu Petrem Matáskem. Byl jsem úplně unešený z toho, co znamená loutková scénografie. Ač to zní trochu pateticky, tak to vlastně bylo. Nakonec jsem se přihlásil na zkoušky na DAMU a hned napoprvé mě vzali. Měli jsme úžasně pedagogy a nakonec jsme měli tu možnost odejít do Draku. Divadlo Drak, to jsou pro mě pořád tovaryšská léta. Je to stále neuvěřitelná laboratoř. Byla toho spousta, různých štěstí, které mě v životě potkaly, jako že dělám to, co dělám... ale tak je to vždycky.

Pár bleskových otázek na závěr:

Jakou máš rád barvu?

Oranžovou

Tvá oblíbená knížka?

Je jich určitě hodně. Dlouhodobě jsou to knížky od Oty Pavla.

Tvůj největší filmový zážitek?

Zážitky metafyzické jsem měl ze dvou filmů, byly to takové momenty ve filmech Amadeus a Hra na plác.

A nejsilnější divácký divadelní zážitek?

Mám sám svoji trojku, která mě určitě ovlivnila v mých začátcích. A to představení Edward od Céčka, Prodaná nevěsta od Draku a Matka od J. A. Pitínského.

Děkuji za rozhovor

Dominika Špalková

POSLECHŇETE JAK BEJVÁVALO, STAROST PROSTĚJOV

úvahadlo porostovo

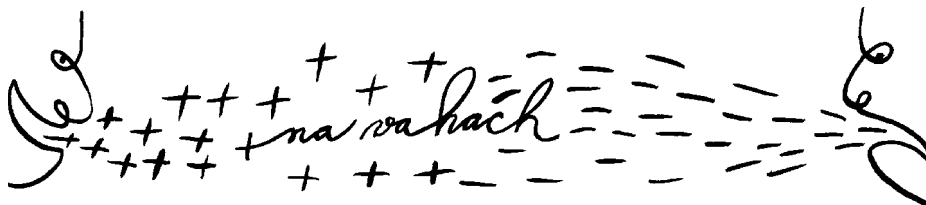
Hned po vstupu do hřadiska vidím na scéně objekt, zvečšeninu verklíka. To, že sa nachádzame v čase kdesi na konci 19. storočia, mi následne potvrdia aj herci súboru, ktorý sú skoro verne okostýmovaní v štýle tohoto obdobia. Hned prvá akcia na scéně, však znamená koniec mojho očakávania. Jeden z hercov totiž ulomí „kliku“ od verklíka a podľa logiky veci už verklík nič nemôže vyrozprávať. Hovorím si „škoda“ a čakám, čo sa bude diať. Udeje sa niečo, čo ma vyhodí z konceptu a od tejto chvíle sa prestávam v inscenácii orientovať.

Súbor akoby sa nič nestalo, začína spôsobom „in medias res“ spievať kramářskú pieseň a čuduj sa svete, do hry sa zapoíj aj verklík... Na scéně defilujú dva plány. Jeden herecký, alebo spevácky, ktorý prepožíciava hlas alebo „dabuje“ plán druhý – „loutkové divadlo“, ktoré sa nachádza za oponkou verklíka. Dva plány, z ktorých však ani jeden nebuduje príbeh na základe poctivého inscenačného uchopenia predlohy. Bábkky sú namiesto precízneho vedenia, spíš obeťou

nekoordinovaného narážania, či v rytme piesni pohupujúceho sa pohybovania. Herci po celý čas sedia v prvom pláne a namiesto naplnenia vzťahov v mizanscène, postavám prepožíciavajú len svoj hlas. Celý príbeh je teda možné čítať len na základe porozumenia spievanému textu, z ktorého však, ak ste nemali šťastie a nesedeli v prvých radách, môžete rozumieť nanajvýš 50%. A to je problém. Na mieste sú otázky typu: kto a prečo mi tu spieva túto kramářskú pieseň? K čomu potrebujú bábkky, keď rezignujú na princípy ich vedenia a vystačia si spevom? Prečo rezignovali na žáner, ktorý predznačuje kramářská pieseň a namiesto až naivného, jasne vyloženého príbehu, nakresleného na obrázkoch, si zvolia cestu, ktorá ma spíš mate jako orientuje?

Uspokojit' sa s tým, že na karikatúrach postáv a situačných gagoch sa v prvom pláne mnohí pobavia, možno stačí. Je to však málo, ak nechceme rezignovať na základné princípy divadla, ktoré okrem toho, že neublížia predlohe, zároveň nechávajú priestor mne, divákovi, ktorý sa predsa len chce v inscenácii orientovať či dokonca stať sa jej spolutvorcom.

Peter Janků

+ Džekyl & Hajd: Hezky těžcí maňásci. Klobouk dolů. Muselo dát pěknou fušku je vyřezat! Škoda jen, že všechny měly Bechtěrejeva a nedalo se s nima moc hrát. Dost dobrý dabing.

+ Alibišek: Alibiškovi se líbilo divadlo, hlavně ta klika! Ale tu pak odnesli ti, co pak hráli, a Alibišek je trošičku smutný, že občas nevěděl co, protože rozuměl prdlačku. Alibiškovi ale bylo dobře s lidmi, protože ti lidi chtěli potěšit Alibiška. A Alibišek má rád hudbu! A hudba byla.

+ Kazi, Teta, Libuše: Zajímavé provedení kramářské písně. A máme rády, když padají hlavy.

- Testřívko: - Co je platná krásná výprava a muzikálnost hereckých činovníků, když se zoufale nedaří upoutat divákovu pozornost na jarmareční rozprávku (byť vskutku jednoduchoučkou, ale kdo ji dokáže převyprávět?) jako vytrženou z knih lidového čtení a krvavých románů. Jak by taky mohli? Herci sedí a sedí (ach ano, sedí a zpívají), loutky se natřásají a natřásají (pravda, své natřásání přizdobí i trochou nevkusné košilatosťi) a divák těká očima a těká, jak jen může a vida, jeho místo je náhle prázdne.

- Něžná: Herci mezi sebou nekomunikovali. Bylo to jako špatný muzikál. V ději jsem se ztratila.

Rozhovor s Ivanem Čechem

Jak soubor vznikl a jak dlouho funguje?

My jsme vznikli poměrně dramaticky v roce 1983. Poprvé jsme hráli o tři roky později a od té doby vlastně fungujeme dodnes. V režii představení našeho divadla se střídáme dva, s tím, že „semo tamo“ režiruje ještě někdo třetí.

Z jakých předloh jste pro vaše představení vycházeli?

V podstatě je ta otázka na správném místě, protože máme takový neměnný stereotyp, že nás na krajské přehlídce vždycky vychválí, pak jedeme do Chrudimi a tady nám porota „umyje hlavu“. Minule nám naznačili něco v tom smyslu, že je to pěkné a pořad máme skvělou muziku a hezky hrajeme, ale v podstatě mezi řádky naznačili, že je to stále stejné. Tak jsme se trošku „nakrklí“ a chtěli jsme ukázat, že umíme udělat jiné představení. Letos poprvé v naší kariéře hrajeme text živé autorky a to sice Ivy Peřinové.

Kdo je jinak vašim dvorním autorem?

Naším nejoblíbenějším autorem je Alois Gallas (možná s jedním I).

Po kolikáté jste tady na Chrudimi?

Soutěžně si myslím, že jsme tady tak minimálně po šesté nebo po sedmé.

Jak dlouho jste toto představení zkoušeli?

Tři roky uplynuly od toho, co jsme byli na Chrudimi s minulým představením a po třech letech jsme tady znovu.

Při představení jsou herci po celou dobu přítomni na scéně a mluví odtud za loutky, které hrají v zadním plánu. Proč jste zvolili tento postup?

Původně jsme si mysleli, že to bude opravdu taková maňáskárna, ve které budou vidět jenom loutky. Jenže pak, když byla scéna hotová, jsme zjistili, že se tam vejdou jenom dva vodiči a když mluvili vzadu, nebylo je slyšet. Museli jsme je obléct do kostýmů a vymyslet jim nějakou náplň odpovídající jejich roli.

Děkují za rozhovor

DŠ

Bez váhání

aneb první reakce po představení

■ líbilo se mi, že to bylo jak loutkové, tak částečně hrané

■ veselé, příjemné představení, zajímavě pojaté tím, že byli vidět herci zároveň když mluvily loutky.

■ bylo to kramářské takové
■ nepochopila jsem proč zpívali falešně, jestli to bylo úmyslné nebo ne. Přitom herci byli vcelku dobří, ale bylo to udělané příliš nedokonale, což byla škoda

■ nejvíc se mi líbila ta klika, která tam byla jenom proto, aby ji na začátku urvali

■ přijde mi hezká kombinace toho divadla herců, kteří seděli okolo i ten zpěv. Celkový dojem mám dobrý, i když mi to přišlo trošku natažený

Rozhovor s Janem Dvořákem, režisérem představení Stráž

Děj inscenace Stráž se odehrává v nechvalně známém prostředí vojenské základní služby padesátých let. Pokud se nepletu, Honzo, ty jsi byl na vojně kuchař?

To se pleteš, já jsem byl na vojně zdravotnický instruktor. Mimochodem jsem služebně nejstarší voják Varšavské smlouvy, protože jsem byl dva roky na vojenské katedře a tam jsem byl cvičen coby velitel motostřelecké čety. V ročníku se mnou byl i nejlepší voják, jakého jsem kdy mezi studenty viděl, jistý Luděk Richter (není to shoda jmen, pozn. red.). Pohled na něj se samopalem přes rameno byl opravdu nezapomenutelný. V posledním desátém semestru mě ale vyhodili ze školy, neuznali mi ani tu vojenskou katedru a já musel ještě na dva roky na vojnu.

Ten text je skutečně od jakéhosi V. Šimečky nebo je to mystifikace?

Je to skutečně vojenská knížka z padesátých let od jistého V. Šimečky a opravdu nevíme, kdo to byl, ani jaké měl křestní jméno. Až na drobné úpravy jsme si nic nevymysleli.

Téma lidské blbosti a hlouposti je téma, které se v tvých inscenacích často objevuje.

Ano, to máš pravdu. Moc se mi líbí výrok Jana Wericha: "Boj s lidskou blbostí nikdy nemůžeme vyhrát, ale nikdy v něm nemůžeme přestat." Je to moje životní krédo. Blbost zůstane furt stejná, ať se maskuje sebelíp. Proto se nám tak hodili maňásci. Je to loutka, která jako nic jiného na světě umí demystifikovat prázdné ideje a prázdné řeči.

Myslím, že jste udělali rekord v počtu maňásků na jevišti...

Já jsem na jevišti víc loutek neviděl, ale brácha říká, že měl v představení „Alibaba a čtyřicet loupežníků“ na jevišti opravdu čtyřicet panáků. Takže ten jeho sbor nás lehce přečurá.

Co chystáte s Dospělými embryama?

Chystáme takovou zvláštní montáž z Hrabala a Aškenázyho. Mělo by tam být zase téma blbosti a hrůzy, která vládne světu. Taky by to ale mělo být o lidech, kteří ji nepustí k sobě do bytu nebo alespoň do baráku, ale hlavně ji nepustí do svého nitra. Čili, mělo by to být o hledání svobody v sobě a nejzákladnějších věcech života.

Děkuji za rozhovor

Tomáš Komárek

Bez váhání

aneb první reakce po představení

■ Moc jsem se bavila, hlavně kulturní vložky mě dostaly.

■ Je to furt aktuální, blbost byla, je a bude.

■ No, bylo to sice vtipný, ale už je to téma dost vobehraný. (Černí baroni apod.)

■ Já se úžasně bavil, scéna s dvaceti maňásky je výborná.

STRÁŽ

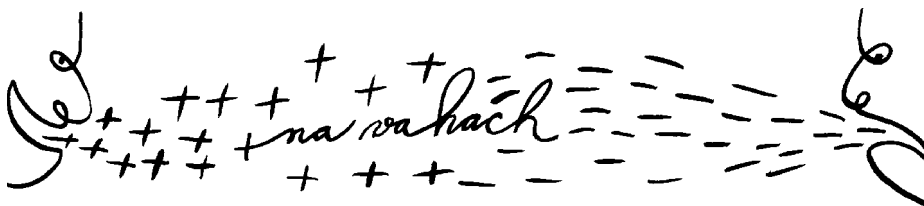
DOSPĚLÁ EMBRYA, HRADEC KRÁLOVÉ

Divadlo pro dospělé

Dvojice Jan Dvořák a Monika Janáková objevila dílo skutečně pozoruhodné, aktovku V. Šimečka Stráž ze sborníku aktovek pro vojenské divadelní soubory. Jejich nepochybná stupidita – v době vzniku ovšem míněná smrtelně vážně – se stala podnětem pro divadelně rozvinutou anekdotu, která je jednou malou ploškou těch všech takových ideologicko-politických stupidit doby předlistopadové. Síla inscenace je v podstatě v převedení této příhody do jednoduchého využití možností maňásků. Ne že by všude se podařilo najít pro tento typ loutky takové podmínky, aby

ji bylo dáno to, co je jí nejvlastnější: akce. Ale na druhé straně třeba nástup vojenské jednotky v podobě plošně rozvinuté skupiny maňásků vyjevuje, manifestuje velmi sugestivním způsobem nejenom vojenské prostředí, ale i všechno to, co je potřeba k pochopení této anekdoty. Abychom ovšem byli zcela spravedliví, totéž platí i o kulturní vložce v podobě masového pěveckého sboru živých zpěváků. Opět se tu tímto samotným jevem manifestuje sama podstata toho zcela deformovaného života, jenž umožňoval, aby se zrodily dnes tak absurdně fraškovité příběhy jako je Stráž.

Jan Císař

+ Džekyl & Hajd: Konečně masové loutkové herectví a žádná primitivní skupinová loutka! My, co sloužili za Čepičky, jsme celou inscenaci náležitě ocenili. Úžasné kulturní vložky! Zamáčk! jsem slzu v oku.

+ Alibišek: Alibiškovi se líbilo divadlo. Hrome jací tu byli v Čechách autoři! Nejdřív si Alibišek říkal, copak? Copak bude? A pak přišel pan námořník a byl obrovský! A pak byl i měsíček. Alibiškovi se břicho tráslo od chechtání. A byli tam malíci vojáci a píšeň a pistole a ratatam a medvěd. A pak to skončilo než bys řekl prc.

+ Kazi, Teta a Libuše: Zelená zklidňuje a rozesmívá, zvláště ve velkém množství. Mělo to švih a spoustu překvapení.

P.S.: Jsme rády, že nemusíme na procházku s měsíčkem

- Testřívko: Inscenace se nevyvarovala některých svízelných každé parodie: podbízivosti a prvoplánovosti. Drobátko nadbytečné představení dvou slečen, které notabene pouze zvukově ilustrovaly konání maňásků, aniž by, třeba tak úvod slíboval, do děje zasáhly (vyjma 2. kulturní vložky, což je ovšem výstup jiného poslání). Být jmenován a interpretován by si zasloužil daleko spíše leckterý jiný, neoblomnější „umělec“ než Pavel Kohout.

- Valach: Tož, řachačka to byla, ale nelíbí se mi, že tich panaku bylo na tej scéně tolik. Jestli si mysla, že sa v nich nekdo vyznal, tak to teda ne. Kdyby aspon každemu jinak barevne triko dali, hned vim, který je který. Ale tak aby se v tom bravek vyznal.

(bravek: valašský výraz pro prase)

POHÁDKOVÉ HAŠTEŘENÍ BUBLANINA

Divadlo Poroscovo

Soubor Bublánina, no zkrátka - dvě ženy, schopné kuchařky (viz. podlouhlý program) ze Vsetína nám připravily příjemnou odpolední pochoutku. A to ještě rafinovanou. Protože příchodem první herečky na scénu se celý sál lehce ošil. I profesor Císař (já to viděla). Jenže pak to na nás vybalily. Miniaturní příběhy jsou sázeny jeden vedle druhého, jako korálky na nitě. A jsou přesně tak hladké a kulaté - uzavřené. Uzavřené kouzelnou

pointou přecházející do dalšího vzájemného hašteření, které je ale příjemné, milé a kultivované. To, že je představení určeno pro malé diváky, však vůbec neznamená, že je infantilní a uňuhané. Obě aktérky jsou vkusné ve svém projevu a živelné tak, že strhávají diváky a to v našem případě dávno dětským střevicím odrostlé. Určitě si v představení najde něco jiného dětský a něco jiného dospělý divák, ale zkrátka to funguje. Snad jen ta poslední byla trochu navíc. Zřejmě i z toho důvodu, že i její metráž je delší, než u všech předchozích.

Dáda Weissová

Rozhovor s Kateřinou Davidovou, režisérkou a aktérkou představení a její spoluhráčkou Bárou Dohnálkovou.

Jak se Vám hrálo? Působíte dojmem, že se na scéně cítíte jako ryby ve vodě?

obě: My strašně trpíme. Fakt, máme hroznou trému.

Působíte naopak velmi uvolněně. Jak spolu hrajete dlouho?

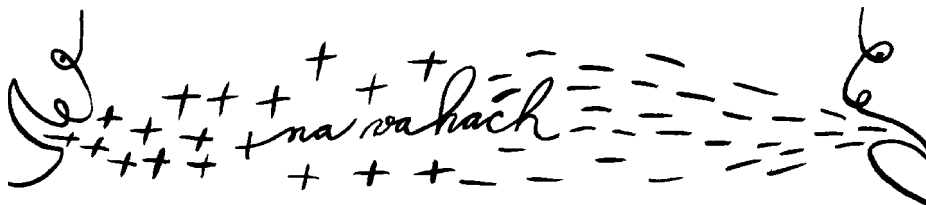
Kateřina: Známe se už asi deset let jako kolegyně ze ZUŠ, ale hrajeme spolu dva roky. Hrajeme to hlavně pro školky a pro první stupeň ZŠ. Máme v plánu, že bychom spolu chtěly pokračovat a dělat trochu intenzivněji. Je to pro nás spíš relaxace a hraní si, než výroba představení.

Kdo vás nejvíc divadelně ovlivnil?

Kateřina: Vzpomínám si na inscenaci Dvorek ze Žamberka. To byl pro mě zážitek, kterým všechno začalo.

Protože jsem děvčata zpovídala před začátkem jejich druhého představení, musely se jít už připravit a náš rozhovor tím skončil. Měly fakt hroznou trému...

Tomáš Komárek

+ Džekyl & Hajd: Představení, které si hrálo a na nic si nehrálo! Holky, já vás miluju i s tím vaším zvěřincem!

+ Alibišek: Paničky! Alibišek se trochu poděsil, když se hledaly, jako by divadlo dělalo bububu! Pak ale vyšlo sluníčko a Alibišek si bafal z faječky a škrábal se kopretinou na zádech. Paničky byly dvě a každá jiná - jedna divočila a druhá byla milá. Medvídek je Alibiškův kamarád.

+ Kazi, Teta, Libuše: Hezky jim to zpívalo. Máme rády zvířata, obzvláště medvědy. Jsme rády, že Kateřina nezůstala pod stolem.

- Valach: Fajne su ty devuchy, bo su ze Vsetina. Ale tož, vadilo mi, že když su od nas, ze Vsetina, proč nezahraly neco o Valašku. Take Beskydy, Bečva, Valmez, tož to je krása. Su ještě mlade, však k temu dorostu.

- Rejpal: Jsem nespůj, neb se tomu nedá mnoho vytknout. Jsem z toho nervózní.

Bez váhání

aneb první reakce po představení

■ Ta jedna herečka je komediální talent, je to živel.

■ Jsou moc šikovný.

■ Někdy to ta Kateřina trochu přeháněla. Byla to až taková její exhibice.

■ Moc jsem se pobavila. Dobře se doplňují, jsou jak dva komici z grotesky.

Rozhovor s autorem a režisérem představení „My se vlka nebojíme“ souboru Had Dobroslavem Illichem

**Co pro vás bylo výchozím bodem pro
toto představení?**

D.I.: Rozhlasová hudební pohádka „O třech prasátkách“, ve které hrál hlavní roli pan Cízlér. Ta pohádka byla hrozně pěkná a mě při ní napadlo, že bych mohl vlastně něco takového napsat. Ale ne úplně jako hudební pohádku, to bych asi nedokázal. Pak mě napadlo, že dojde k tomu spojení s kůzlátkou, takže by to byla pohádka asi na těch 40 minut, co potřebujeme. Ta prasátka mě inspirovala. Věc se však měla tak, že jsem chtěl, aby si hrály jako malé děti na pískovišti – hádají se mezi sebou a podobně. Snad se to trochu povedlo a myslím, že to pro děti funguje. Jsme s tím celkem spokojeni. Uvidíme co nám zde řeknou. Udělali jsme k tomu pár písniček. Hráli jsme je dřív živě, ale kolegyně, která hrála, je teď na mateřské dovolené.

Ta to hraje na klávesy?

D.I.: Na klávesy. Je to její muzika.

**To ale asi zní podobně, když je to
na klávesy z těch repráků.**

D.I.: To zní podobně. Je to v podstatě stejné.

A ona je u toho vidět, když to hraje živě?

D.I.: Nemí vidět. Je schovaná.

**Takže to je asi dost podobné, z pohledu
zvenčí.**

D.I.: Zvenčí je to v podstatě furt stejné.

Děk za rozhovor.

Petr Vydra

Bez váhání

aneb první reakce po představení

■ Stačí vidět, jak reagovala tahle holčička.
(zaujatě pozn. red.)

■ Zdálo se mi to udělané kvůli té scéně. Pak taky nevím, proč hráli napodruhé ještě i ten příběh s kůzlátkou, když si byly oba ty příběhy tak podobné, nebo vlastně byly skoro stejné, zdvojovaly se.

MY SE VLKA NEBOJÍME HAD, HRADEC KRÁLOVÉ

úvahadlo porostovo

Inscenace dvou známých pohádek O třech prasátkách a O neposlušných kůzlátkách je otevřena civilním rámcem dvou herců, kteří postupně uvádějí vlastní představení do pohybu a posléze se opakovaně vrací před paraván v sympatických metadivadelních vstupech. Hlavní prostor mají ale v inscenaci samotné pohádkové příběhy. Právě v zacházení s původní látkou ovšem spatřuji kardinální problém celé inscenace. Možná snaha dosáhnout „regulérní stopáže“ představení pro děti vedla inscenátory k neadekvátnímu nastavování jednoduché fabule obou pohádek o nadbytečné, dlouze rozehrávané a zhusta i velmi zavádějící situace či motivy. Zarážející je přitom fakt, že podstatné momenty známých příběhů jsou naopak vynechány. Přestože se od samého počátku hlasitě proklamuje téma lenosti v pohádce o prasátkách, hraje se čím dál víc o něčem jiném. Líná prasátka Pašík a Vašík si například překvapivě libují v tělesných cvicích. Když všechna tři prasátka hrají společně na schovávanou, líného Vašíka to nebaví, ale nebaví to ani Mirečka, „protože ho nikdo nehledal“. Situace tak zřejmě nechtěně vnáší do hry téma odlišnosti a sociálního handicapu (Mireček se navíc od svých sourozenců liší i ve výtvarném zpracování loutky). Mireček si nakonec jako jediný staví bytelný domek, přesto je nakonec paradoxně vystaven asi největšímu ohrožení ze strany vlka, když se zapomene do své chaloupky včas schovat. Útěk obou dalších prasátek už není tak dramatický a Pašík s Vašíkem nakonec v Mirečkově chaloupce najdou (zřejmě) trvalé útočiště. Líná prasátka tak

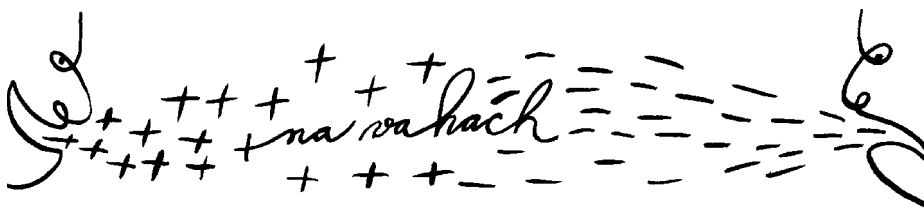
nedoplácejí na svou ledabylost, s níž si v původní pohádce postaví chatrné příbytky, které vlk snadno odfoukne. Spíš se zdá, že se jim jejich bezstarostný přístup k životu vyplatí, když nakonec nemusí vyvinout žádnou vlastní aktivitu, aby je starostlivější Mireček přijal pod svou střechu.

Podobné nelogičnosti provázejí i druhou pohádku. Kůzlátka jsou zlobivá a neustále se hádají, koza jim proto vyhrožuje, že na ně pošle vlka. Když se vlk skutečně objeví na scéně, divák nepochybuje, že matka splnila svou hrozbu. Kůzlátka napoprvé neomylně poznají, že je to vlk, kdo se jim snaží vloudit do chaloupky, překvapivě ale vzápětí pustí vetřelce dovnitř (!). Kůzlátka ale vlkovi dají za vyučenou, a diváci tak ztrácejí důvod dál se o kůzlátka bát. Dál se hraje už jen o hlouposti vlka, který se do chaloupky dobývá znovu (se změněným hláskem) a jeho potupa je nakonec dovršena. Kůzlátka v závěru slibují, že už se nebudou hádat, jejich slib ale není nijak motivován a těžko ho proto můžeme brát vážně.

Rozhodnou-li se inscenátoři pro tak výrazné posuny zvolené látky nebo obrací-li dokonce příběh naruby, měli by nabídnout klíč k pochopení svého inscenačního záměru. V případě hradeckého souboru k tomu ale nedošlo, jistá svévole v zacházení s příběhem byla ještě podtržena mnoha nedůslednostmi ve scénografickém plánu inscenace.

Kromě sympatického projevu aktérů v civilních vstupech je ale třeba na závěr ocenit přesnou a důslednou práci s loutkou a cit pro temporytmus v rozehrávání drobných situací.

Jakub Hulák

+ Džekyl & Hajd: Já se taky nebál, protože vlk byl sympáček, skoro jako ten ruskej. Jen počkej, zajíci. Všichni hezky zpívali. Čistě. Tak jsem si s nima pobrukoval podmanivou melodii a pobrukoval si ji i osvětlovač.

+ Alibišek: Alibiškovi se líbilo divadlo! Hlavně fousiska těch dvou pánů. Alibiška napadlo, že by se mohl do fousisek schovat a byl by tam jak v lese. Ale schovali se páni. A zjevila se prasata! A čarovalo se! Alibišek zavřel oči, udělal chrupy chrup, a místo prasat tam byly kozy! A to se Alibiškovi líbilo.

+ Kazi, Teta, Libuše: Maňásci se nám líbili - hezky vodění a mluvení. P.S.: My se vlka nebojíme, proto nesedáme na nic studeného.

- Slamák: Byl v tom moc patrný záměr uživit celý večer, to znamená dosáhnout toho času - té stopáže. Ale látka ani zpracování na to neměli. Lehce jsem i zazpytoval svědomí, jestli tu délku jsem tak negativně nevnímal, protože jsem na festivalu a představení je mnoho. Ale po zazpytování jsem dospěl k názoru, že to je chyba těchto inscenací.

- Líba: Ten úvod jsem pro sebe považoval za jakousi povinnou jízdu: až si dva protagonisté ujasní to, co si stejně ujasní s výsledkem, který znám předem, dají se do hry.

PTAČÍ HLAVA A SRDCE MIŠAS, HRADEC KRÁLOVÉ

úvahadlo porořcovo

Na to jak svoji poznámku k hradeckému představení uchopit, mne přivedlo jedno z témat propíraných na veřejné diskusi, a které se mi ukazuje jako nejpodstatnější pro pochopení problému tohoto „špílu“. Pro uchopení látky s nadhledem a ironií, je hrozně důležitý vztah inscenátora k této látce. Myslím, že pohádka Boženy Němcové byla podrobena zevrubnému zkoumání, které bylo

zakočeno vytvořením dramatického textu a jeho zinscenováním. Ale na této cestě jakoby se ztratilo něco ze vztahu mezi inscenátory a pohádkou. Ne že by se na Michaelu S. špatně koukalo, je to krásná ženská se svěžím projevem, ale jakmile se moje pozornost upřela zpět na prkna loutkového divadélka, vnímal jsem dramatický tvar, který se mi po hříchu nedotýkal. Možná škoda, že neskončilo u pětiminutové etudy, která byla původně v plánu!!!

Marek Zákostelecký

Rozhovor s Michalou Součkovou a Jiřím Polehňou

Slyšel jsem, že to původně byla pětiminutovka a že se to rozrostlo technikou hrnečku vař.

Michala: Jen původní úvaha byla taková.

Jirka: Zpočátku jsme si mysleli, že to bude jako školní záležitost na pět minut. Čili krátká etuda v rámci ZUŠky. Tak jsme si říkali, co budeme dělat. To jsme nevěděli, pochopitelně.

Michala: Otevřeli jsme si knížku.

Jirka: Říkali jsme si Božka, nebožka, by mohla být slušná.

???

Jirka: To je Božena Němcová, kdybys náhodou nevěděl. Tam jsme našli tento text, který já považuji, samozřejmě možná mylně, za prapohádku.

Jako všech pohádek, myslíš. Matku pohádek.

Michala: Asi tak.

Jirka: Matku pohádek. Protože tam je všechno, a to, co bylo tady, je asi třetina těch motivů.

Pak jsou tam asi motivy navíc. Božka asi nenaznačovala, že má dlouhý, krásný...

Michala: To je samozřejmě trošku předělané.

Jirka: Samozřejmě je to dramaturgie.

Michala: Byl to spíš námět.

Jirka: Nebylo to tak, že bychom to od Božky opsaly.

Jak se ti, Michalo, hrálo v tomhle prostoru. Mně se teda zdá hrozně nevýhodný akusticky; lítá to všude možně.

Jirka: Kdybys ho viděl ráno, tak by ti přišel nevýhodný i co se týče prostorových dispozic, protože to byla aréna. Tu jsme během dvou hodin přestavěli, protože by tam lidé ze strany neviděli. Hlavně když napíšeme do technických požadavků, že potřebujeme kukátko.

Petr Vydra

Bez váhání

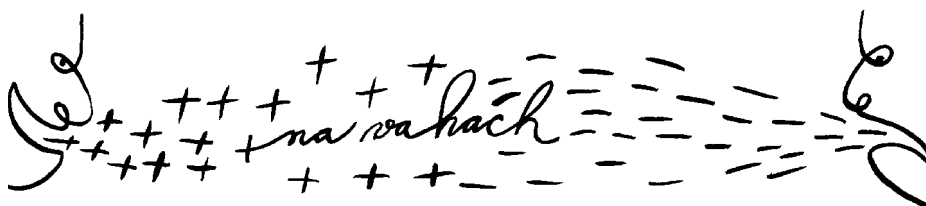
aneb první reakce po představení

■ Mně se moc líbila scéna. Moc se mi líbily nápady. Hrozně hezky s tím ta holčička pracovala.

■ Líbí se mi i tenhle syrový nebo drsnější humor, který k tomuhle typu představení patří. Ale asi si nezvyknou na to civilní oblečení. To mě trochu ruší. Zejména ve chvíli, kdy to byla onemanshow, celý to táhne a je tam celou dobu vidět. Víš co, vadí mi, že neměla kostým nebo aspoň něco míň civilního.

■ Trošku mě tahaly za uši ty otevřené a e i o u. Ale to už je asi jen takovej hnidopišskej postřeh.

■ Tohle je spíš, až na pár vtipů, určené dětem. Ale já se ráda vcítím do dětských představení. Je to odraťování od těch vážnějších věcí, podle mě.

+ Džekyl & Hajd: Tak se nám s téma sóloherečkama letos roztrh pytel! Ta dnešní byla ještě hezčí než ta včerejší a taky hezky vyslovovala. Pohádka byla taky hezky dlouhá, ale nejhezčí ze všeho byl konec.

+ Alibíšek: Alibíšek valil svá očka jak granáty! Holčička! Blondatá! A vtipná! To Alibíška bralo a pantáty kolem taky. Pak byla ta holčička vtipná trošičku dlouhou, a tak se Alibíšek koukal i jinam a jenom poslouchal a slyšel „s“. Ale beztak si Alibíšek pošušňoval a šmíroval a říkal si, jak jsou ty loutkovárky šik.

+ Kazi, Teta, Libuše: Šikovná loutkoherečka - krásné výtvarno, loutky. Vtipná scéna - „koukání“ stromem, obrazem..

- Slamák: Pravda akustika - jedna věc, ale stejně jsem měl pocit, že i některé části příběhu někam nenávratně odlétli ještě, než jsem je stihl zavnímat, podobně jako některé hlásky a některá slova odlétla k příliš vysokému stropu. Soustředil jsem se, ale nakonec jsem o ledacos přišel, a příběh jsem si musel doplnit s apriorní důvěrou že tam byl, protože tam být musel.

- Líba: Myslím si jen, že ta dívka se mohla vzdát těch narážek mířících k dospělému publiku. Anebo to měla hrát jen o nich. Působily trochu naučené a svým způsobem předčasně (u ní osobně). Anebo to měla hrát jen o nich, o těch narážkách, nebo o té jedné. Ale to by bylo pak jiné představení a jiná vazba a spolupráce učitel - žák... tedy žačka

ROZHOVOR S REŽISÉREM KARLEM MAKONJEM

Vedené divadlo (které založil), S+H, plzeňská Alfa, Středočeské loutkové divadlo Kladno, pedagog DAMU, Minor

U posledně jmenovaného působitě musím uvést také to, co jsem vyzvěděl vlastně až na závěr následujícího rozhovoru. A sice, že právě Karel Makonj toto divadlo přejmenoval z původního Ústředního Loutkového Divadla na onen známý Minor. Je to z latiny. Jak už to tak bývá při použití mnohovýznamnějších cizích slov do názvu něčeho, i v tomto případě můžeme mít na mysli jen některé významy. Tentokrát to jsou: minores - tedy množné číslo - nezletilci; Minóris - jako příjmení „Mladší“. Slovo minor jakožto slovo z latiny přejaté a knižní se používá ve smyslu menší, mladší. Čili je to pro děti či menší diváky. Rovněž se myslí menší formy; nikoli ve smyslu divadel malých forem let šedesátých, nýbrž ve smyslu chudého divadla (i k tomu se v rozhovoru dostanete). Minorité, kteří si to slovo také dali do názvu, jsou členy mendikantského řádu založeného svatým Františkem z Assisi. Tuto křtící zásluhu Karla Makonje tu rozvíjím, protože patrně málokdo víme, proč se známé divadlo Minor jmenuje tak, jak se jmenuje a abychom se zkrátka také trochu poučili.

Teď už rozhovor samotný, k němuž mohu podotknout, že v něm tolik co odpovédi, byli důležité i pauzy a rytmus. Pauzy byly vždy dlouhé, ale bylo při nich patrné, že slouží než k vytvoření odpovědi. Tu jako by mi režisér Makonj vždy z hlavy „přečetl“. Představuji si, že takhle spolu konverzují mudrci z východu nebo indiáni.

Sledujete ještě amatéry?

Makonj: Ne míň nebo víc, teď ne, momentálně. Neměl jsem za poslední dobu čas.

Proč vás udrželo právě loutkové divadlo? Nebo proč vás vtáhlo?

Makonj: Já to dělám celý život, poněvadž to téma - člověk a loutka a záměna člověka za loutku, hmotu nebo nějaký objekt - je pro mě nejen esteticky, ale i významově a filozoficky zajímavé. Toto téma je na celý život, nevyčerpá se.

Co si myslíte o kritice?

Makonj: Co si myslím o kritice? Mám radši kritiku nehodnotící, ale jaksi empatickou, nenormativní, která se snaží vycházet z toho díla, a ne aby poučovala, mentorovala, jak by si to dílo představoval sám kritik. To je jedna možnost kritiky.

Druhé zaměření je kritika zobecňující, komparativní, kdy to dílo, než by ho hodnotila, zasazuje do různých souvislostí. Tyto dva typy kritiky mají, myslím, smysl. Zatímco význam takové té stručné, novinové kritiky, která spíše povrchně a jednoznačně hodnotí konkrétní výkony, mi přijde zanedbatelný. Jak pro tvůrce, tak i pro čtenáře.

Vidíte nějaký rozdíl u českého loutkového divadla před rokem 89 a po roce 89?

Makonj: Až moc malý, na to jaký by mohl být. Myslím, že by se dalo mnohem víc využít možností, které ta změněná situace nabízí. Pokud k nějakým změnám dochází tak spíše negativním směrem, totiž směrem ke komercionalizaci. Tvůrčí činy v tom uvolněném prostoru se jaksi nekonají.

Jak byste pojmenoval současný stav loutkového divadla u nás?

Makonj: Neříkal bych rozhodně, že je v krizi, jak někdo říká. Řekl bych spíš, že přešlapuje a nabírá dech. A k čemu? To přesně nevím. Určitá stagnace je cítit, to je pravda. Vidím to ale optimisticky.

Jak si myslíte, že se bude loutkové divadlo vyvíjet?

Makonj: Myslím, že sami budeme překvapení. Myslím si, že dojde k renesanci zájmu o čisté loutkové iluzivní divadlo. Principy koexistence herce a loutky, herce a hmoty na jevišti už se trochu omílají a ztrácejí novost a svěžest průbojnosti. Byla by ale škoda, kdyby to byl jen neuvědomělý návrat; bez zužitkování toho, co přinesla i tato etapa neiluzivního divadla.

Jakou svoji divadelní éru považujete pro sebe za nejsilnější?

Makonj: Časově bych to neohraničoval na jedno divadlo, jedno období. Spíš bych to řekl obecně. Vždycky jsem byl nejvíc spokojen s inscenacemi, kdy se nejen mně ale i celému souboru nebo týmu podařilo vzepřít se provozním danostem či vnějším požadavkům, kdy jsme tvořili jaksi ze sebe. Vnějšími požadavky nemyslím jen cenzurní a politické ale i ekonomické a potřebu věkové adresy. Tím narážím na to, že u většiny dotovaných divadel 95 procent produkce muselo být pro hodně malé děti. Já osobně jsem se vždy snažil o překračování věkové hranice k mládeži nebo až k dospělým. Takovéto pokusy pro mě byly nejdůležitější.

Jaký byl váš největší loutkové divadelní zážitek jako diváka.

Makonj: To se určuje špatně. Já vám to asi stejně neurčím. Pokud bych měl mluvit opravdu o čistě loutkových inscenacích, tak to byl Peter Schumann a jeho Bread and Puppet Theatre. Pokud bych měl mluvit v širších souvislostech, tak to byl Grotowski (chudé divadlo) s Brookem, věci, které jsem viděl v sedmdesátých letech.

Děkuji za rozhovor.

Petr Vydra

ROZHOVOR S MARKÉTOU SCHARTOVOU

1954-71 *Středočeské loutkové divadlo v Kladně*, 1971-1990 *Naivní divadlo v Liberci, loutkoherečka a režisérka, pedagožka a toho času již ve druhém funkčním období děkanka DAMU*

Sledujete ještě amatéry, loutkářské?

Schartová: Já bohužel pro nedostatek času nesleduji ani profesionály, alespoň ne pořádně. Maximálně sleduji jejich práci v médiích.

A chodíte ještě na přijímačky? Že byste je viděla tam.

Schartová: To samozřejmě. Vloni jsem přijímala první ročník. Pravda je, že při přijímačkách jsou všichni uchazeči otevření všem druhům divadla. Pak se ukáže, že přímo za studiem loutek sem – na katedru alternativního a loutkového divadla – přichází menšina..

A proč jste vy dělala loutkové divadlo? Nebo proč vás udrželo?

Schartová: Rodinné loutkové divadlo jsem hrála už jako dítě – pro celý dům. Pak mě nevzali na DAMU – na činoherní herectví. Šla jsem tedy studovat ruštinu na vysokou školu. To mě moc nebavilo. V té době jsem dostala nabídku z kladenského divadla. Tam totiž měli kromě činoherního souboru také loutkové divadlo. Dohodla jsem se s ředitelem, že po jedné sezoně se na loutkářku také přihlásím a vystudují ji. Po té sezoně jsem však porodila syna, takže studium nepadalo v úvahu. Zůstala jsem u loutkového divadla. Nejprve jako herečka...

Doděláte si to ještě, jako Krofta?

Schartová: Já jsem dělala zkoušky na AMU ještě jednou, po letech – na činoherní režii. Byla jsem přijata. Tady mám doklad.

V tuto chvíli přede mě paní děkanka předkládá známou knížku Výkaz o studiu, zvanou index. A já se zcela prozrazuji: nejdu po předmětech, nýbrž po fotce. Následuje dlouhé tazatelovo: „Jé... Vy jste si podobná.“ (redakčně kráceno) Necháám si index s krásnou fotografií na své polovině stolu. Načej vyndávám propisku a autoritativně ji kladu vedle indexu. Rozhovor - i když teď už vypadá trochu jako zkouška a já jako profesor s indexem - může pokračovat.

Schartová: Ke studiu pak jsem ani nenastoupila, měla jsem nasmlouvané pohostinské režie a přišel rok šedesátý osmý. Celkem šestnáct let jsem byla na Kladně. Pak přišly nabídky jinam. Ke svému štěstí jsem z nich zvolila Liberec.

Co si myslíte o kritice?

Schartová: Já jsem s ní celkem smířená. O mé práci psalo množství rozličných lidí, ale jen z nepatrné části těch kritik bylo možné si něco odnést. A dokonce z těch negativních jsem si odnesla většinou více, pokud je ovšem napsali například Václav Königsmark nebo profesor Jan Císař. Ti ostatní? .... Kde dneska jsou?

A kde jste vy, dneska – děkanka.

Schartová: (smích) Samozřejmě každého tvůrčího člověka to našte nebo zamrzí, je-li jeho práce odsouzená. Nejvíce našte kritik, který vám ve svém článku sdělí, jak by to dělal on, kdyby to uměl. Pak vzpomínáme na Šaldu, na Vodáka, i na Machonina.

Mhm. Ale ne Machonina v padesátých letech.

Schartová: Jistě. Ale tenkrát tak psali všichni i ti, co se dneska tváří jako disidenti.

Ano, ale ti publikují.

Schartová: Jenže pozor, je velký rozdíl mezi padesátými a sedmdesátými lety. Protože v padesátých letech to bylo svaté nadšení, u mnoha lidí, u většiny. Ale v těch sedmdesátých to bylo velice vědomé.

Vidíte nějaký rozdíl mezi loutkovým divadlem před rokem 89 a po?

Schartová: Velký. Opravdu veliký. Ono to souvisí s těmi vnějšími záležitostmi: řízení divadel, organizace, transformace, společenské změny. To je jedna stránka věci, jež nás teď třeba nemusí zajímat. Myslím, že pro tvůrce je rozdíl především v možnosti uvést své téma – pokud ovšem o něm přesvědčí některého ze statutárních ředitelů nebo pokud si na něj sami najdou prostředky. Líbil se mi článek Lukáše Trpišovského (Skutr) v posledním Loutkáři právě o tom, jak je to s dnešními loutkovými divadly a s možností práce v nich. Doporučuji vaši pozornosti.

Jak byste pojmenovala současný stav loutkového divadla u nás?

Schartová: Řekla bych, že je to hledání sama sebe a hledání cesty kudy a kam dál. Návrat k iluzivnímu divadlu, po kterém volá hodně těch, kteří se sami loutkovým divadlem nezabývají, je samozřejmě možný. Když se to k tomu ještě i umí, tak vzбудíte potěšení jak těch, co to dělají, tak i těch, kteří se na to dívají. Rozhodně to však nemůže být samo o sobě program. Osmdesátá léta minulého století byla proslulá obrovským vzruchem loutkových divadel – především Draku, Naivního divadla a do jisté míry plzeňské Alfí i některých dalších. Dovolím si tvrdit, že zde docházelo k jakési generační výpovědi mimořádných tvůrčích týmů. Svou roli hrála jistě i skutečnost, že loutková divadla nebyla pod takovým drobnohledem, pod politickou cenzurou. Dnes vidám variace a odvary tvorby těch osmdesátých let anebo návraty k iluzivnímu divadlu. Exkluzivní jsou samozřejmě Buchty a loutky. Pak jsou tu pokusy nejmladších. Ve škole se mi výborně pracovalo s Jirkou Havelkou, když jsem vedla jeho seminární práci – loutkovou pohádku. Ocenila jsem i Skutr – Nikolu Šuhaje.

My jsme se dotkli teď vlastně i dalších otázek, třeba otázky po nejsilnějším diváckém zážitku.

Schartová: Diváckých zážitků je za ta léta samozřejmě mnoho. Probíhají vždy v jakýchsi etapách. Jak jde vývoj dopředu, tak se, zjednodušeně řečeno, vytvoří určitá poetika, v jejímž rámci vzniknou reprezentativní představení, takové vlajkové lodě, které nesou všechny znaky té poetiky. Zlatá éra Kroftova, což jsou ona osmdesátá léta v Hradci Králové. Krásné, stylově čisté inscenace režiséra Karla Brožka v Plzni i v Praze, mimořádná inscenace Krysaře Mirka Wildmana v Draku před příchodem Kroftovým, malé poetické skvosty dvojice Polák-Kalfus. A ve Francii osmdesátých let představení Antigony v tovární hale s použitím masek, madridští studenti a jejich Král Lear. Spoonriverská antologie Jakuba Krofty v Dejvicích, Příběh člověka Buchet a loutek. A v poslední době třeba Nick Name v Arše.

Rozhovor s holandským loutkářem Leo Petersenem, protagonistou inscenace Handiwork.

Jak dlouho hrajete toto představení?

L.P.: Toto představení hraji tři roky, ale mé ruce hrají divadlo už deset let. Některé části tohoto představení jsou staré devět let.

Máte ve svém repertoáru vícero představení, které hrajete rukama?

L.P.: Ano, hraji dohromady tři představení. Jedno desetiminutové, jedno patnáctiminutové a jedno dvacetiminutové.

Hrajete jen rukama nebo používáte i klasické loutky?

L.P.: Dříve jsem hrál v jednom souboru, který používal jiné prostředky. Asi tři roky už ale vystupuji jen sám a hraji jen rukama.

Jste často na cestách?

L.P.: Ano, cestuji s mým divadlem opravdu hodně.

Studoval jste nějakou divadelní školu?

L.P.: Ano, byla to škola orientovaná na drama terapii.

Jste poprvé v České republice?

L.P.: Ne, před šesti lety jsem hrál v Naivním divadle v Liberci. Liberec je partnerským městem holandského města, v němž bydlím.

Tento festival je festivalem amatérského loutkového divadla. Sledujete jako profesionál holandské amatérské loutkové divadlo?

L.P.: V Holandsku existují nějaké amatérské loutkové soubory, ale není jich zdaleka tolik jako tady v Čechách. Je to vaše tradice.

Znáte nějaké české loutkové divadlo?

L.P.: Ano, znám Naivní divadlo, o němž jsme už mluvili. Z knih o loutkovém divadle znám Divadlo Drak. Píše se o něm v hodně knížkách, takže jsem si ho také zapamatoval.

Děkuji Vám za skvělý zážitek, bylo to opravdu vynikající.

L.P.: A vy jste byli opravdu skvělé publikum. Dobře se mi tu hrálo.

Děkuji za rozhovor.

Tomáš Komárek

pokračování na straně 10

ZE SEMINÁŘŮ

K

C

H

G

J

Foto na této straně: Lenka Novotná

pokračování ze strany 9

Jak byste viděla vývoj loutkového divadla do budoucna?

Schartová: To je otázka, na kterou se jen těžko hledá odpověď. Kam se bude brát loutkové divadlo? Samozřejmě nezankne. Ani náhodou. Hovořím ráda o vývoji ve spirále. O cestě návratu k již ověřeným nebo vyzkoušeným, objeveným věcem, které každá generace poponese kousek výš. Narozdíl od ideologie komunismu, kterou mě krmili po většinu mého života, si myslím, že dějiny nejsou dějinami lidových mas, ale dějinami osobností. A vývoj zase bude záviset na tom, objeví-li se generace lidí, kteří budou chtít a umět dělat loutkové divadlo a kteří pro něj budou mít své téma. Jejich hledání pak může časem vykristalizovat v novou generační výpověď i v novou poetiku.

Poslední otázka, jakou svoji divadelní éru považujete pro sebe za nejsilnější?

Schartová: Této otázce jsme se již dotkli. - Naivní divadlo. Ale rozdělme to ještě na herectví a režii. Koncem mého působení v kladenském divadle se zde objevili hostující režiséři a dobrý repertoár. Po šedesátém osmém, kdy jsme chtěli

vyjádřit své zklamání z vývoje, přinesl režisér Brožek Maeterlinckovu Smrt Tintagilovu. To je hra o zvůli mocných, o manipulaci lidmi. Hrála jsem hlavní roli – sestru Ygraine. Byla to slavná inscenace a lidé, kteří ji viděli, dodnes na tu postavu vzpomínají. To byla opravdová výpověď. Zlatá éra režijní - v Naivním divadle - začala v okamžiku, kdy odtud odešla do Prahy Ypsilonka a zanechala nám po sobě skvělé večerní publikum. Minimálně jeden titul ročně jsme hráli pro dospělé. Na ty inscenace dodneška s láskou vzpomínám, ale jejich záznamy nikdy nepouštím studentům, televize jim strašně škodí. Nejživěji vzpomínám na Turandot ukrutnici, Aucassina a Nicolettu, na Markétu Lazarovou, na koláž Ze života hmyzu. A vedle toho pohádky Čert, Káča a beránkové, Švec Dratvička, Pohádky Jana Wericha, Krása nevidaná.....

Pak jsem otevřel index a chvíli se tvářil, že se rozhoduju, zdali paní děkance tu zkoušku, nebo zápočet zapíšu. Kolonky na jednotlivých stranách byly vypsané ale prázdné. Nakonec jsem se nemohl rozhodnout, který by to vlastně byl předmět a tak jsem paní Schartové raději poděkoval za rozhovor.

Petr Vydra

ZE SEMINÁŘŮ

Semináře již třetí den v poklidu pokračují. Dokonce i nechtěná hlina se ujala a počet seminaristů se ustálil na 164. Pingpongových míčků se nakonec koupilo raději 36, pro případ malé ztráty.

Jako čtvrté kolo u tříkolky...

... cítila se jednočlenná delegace ve složení neskladného (protože nebezpečně mutujícího) kompozita tetřeva a střeva. A dobře mu tak! Na nevidomost tímto dává: V dnešním čísle zpravodaje rozhodli jsme se, s příslovečnou váhavostí, přiblížit vám rozličné dění v semináři L. Skrovná, ne více než hodinová návštěva neslibuje, žel, než povšední dojmy (přesto snad ne zcela bezcenné). Napříště bychom vám proto rádi zprostředkovali vyjádření jak lektorů, tak i účastníků jednotlivých seminářů. Přijmete statného mladíka v žlutém tričku shovívavě, nepopatíte naň úkosem, osloví-li vás otázkou, a neušetríte jej, buďte tak (la)hodní, žádné ze svých (námi tolik kýžených) odpovědí.

Coby první navštívil jsem seminární skupinu vedenou Josefem Brůčkem. Josef Brůček (jinak též sudoměřický malý Brook) po právu zehral na nepřítel počasí (jemuž tímto i redakce pohrdlavě provolává 3x hanba). Pršelo, jako by se nechumelilo, psota, že by... no psa nevyhnal (natož seminaristu). Ovšem špindá se, že se vyjasní (informace pochází z neověřeného, dle názoru redakce krajně nespolehlivého zdroje). Nutno tedy doufat, že se nezačne blyškat na horší časy. Skupinu seminaristů tvoří (různě) mladí, energičtí, k sobě otevření lidé. Josef Brůček velmi citlivě střídá psychicky náročné hry, jimiž obrací pozornost seminaristů k zdánlivě samozřejmosti předmětů a bystří vnímavost smyslů, na něž jsme „oslepli“, s fyzickými, rytmizačními a řečovými cvičeními.

Testfívko

Hovoří Jeho Veličenstvo Císař Jan

Audience II.

Co si myslíte o současné divadelní kritice? Z těch, kterých jsem se zatím ptal, k ní máte prakticky nejbliž.

Císař: To je velmi komplikovaná otázka, na kterou bych vám ještě před časem neodpověděl. Přece jen jsem se cítil na jedné lodi s kritikou. Dneska už se tak zdaleka necítím. Myslím, že současná kritika má velké nedostatky a nestačí na to – pokud je tedy potřeba, ono lze pochybovat o tom, jestli kritika vůbec má být – nestačí na to, co by měla v tuto chvíli vývoje českého divadla dělat. Jsou jisté výjimky, ale jsou to samé výkyvy. Není tam nic, na co by se dalo spolehnout, ať už souhlasím nebo ne, ale že je to názor argumentovaný, podepřený širokým vědomostním zázemím, podepřený samozřejmě osobním postojem, za který si ručím, a pokoušející se postihnout podstatu věci.

Redakční ohlasy na časopis Špinda

Včera začala jakási pochybná individua šířit po městě plátek zvaný Špinda. Nemusíte ani příliš namáhat svůj důvtip – stačí porovnat název s obsahem a uděláte si závěr sami: jedná se o špinu. Nebylo by to ani potřeba rozmazávat, nebýt skutečnosti, že takzvaná redakce Špindy chce tuto špinu šířit dál a dál. Dokonce za tím účelem uspořádala včera v 19:45 před místem každému loutkáři svatým, tj. před divadlem Karla Pippicha, kampaň. A tady přestává všechna legrace. Proto je potřeba zamést špinu před svým prahem. Nekupujte Špindu, kupujte Váhadlo. **PV**

Nevíme, kdo tu špinu zvanou Špinda šíří, ale rádi bychom Vám tlumočili názory některých dětí z chrudimské základní školy, které musely povinně (o prázdninách!!!) navštívit noční představení Divadla DNO „Cirkus“.

Objevil se samozvaný Špinda, ale podívejte se na nás. Jsme teď ještě silnější a jednotnější. Proto Váhadlu provoláváme radostně a optimisticky: Hurá! Hurá! Hurá!

Otázka redakce: Jak se vám to líbilo?

Pepík (8 let): Bá! jsem se jich. Hlavně Bründorádise.

Kačenka (7 let): Zažívala jsem opravdovou hrůzu z Jemóny!

Zdeněk (9 let): Mně se zase nelíbil Žiržiš uňo. Byl jak šílený!

Mírek (8 let): Mně nebyl sympatický Žiržiš duňo. Šel z něj strach!

Johan (9 let): Ta Elina byla nesympatická. Naháněla hrůzu a strach!

Jing-Tao (6 let): Narinika mi připomínala upíra.

Fero (19 let): Mně Ďula se nelíbila.

Otázka redakce: Půjdete ještě někdy na představení tohoto souboru?

V tu chvíli se začaly děti překřikovat. V nastalém hluku jsme slyšeli jen výkřiky „Ne, již nikdy na ně nepůjdu!“ nebo „Byli opravdu hrozní, tam mě už nikdo nedostane!“ nebo „Nechci je již nikdy v mém životě vidět!“.

Dále se budeme nad rámec našeho hlavního úkolu snažit vypátrat původce té špíny, zvané Špinda. Budeme Vás o tom samozřejmě po pravdě informovat.

Čtete Váhadlo, bude vám i nadále přinášet ty nejobektivnější informace. Kupujte Váhadlo, je to čisté! Nekupujete Špindu, je to špina!

Tomáš Komárek a red.

PROGRAM NA ZÍTRA PONDĚLÍ 4. ČERVENCE

8:30 - 13:30
práce v seminářích

Divadlo Karla Pippicha

velký sál
15:00, 18:00
KRVAVÁ SVATBA
Klika, Praha

malá scéna
11:00, 14:00, 16:00
DON'T ŠAJNPACHÝŘOVO HLEDÁNÍ
Pachýř Pačejoř, Plzeň

MED
11:00, 14:00, 16:00
TŘI PRASÁTKA A VLK
Spojáček, Liberec

Stan
13:00
DRAČÍ POHÁDKY
Pimprle, Praha
22:00
CIRKUS
DNO, Hradec Králové

Husovka
10:00, 15:00, 17:00
PUSTÝ LES
POLI, Hradec Králové

Doplňkový program

Náměstí Josefa Rössla
19:00
Koncert skupiny Fleret a Jarmila Šuláková

Modrá hvězda
21:30
Loutkářský bál

DNEŠNÍ PROGRAM NEDĚLE 3. ČERVENCE

8:30 - 13:00
práce v seminářích

Divadlo Karla Pippicha

velký sál
15:00, 18:00
3+1 POVÍDKA ZN.: SAKI
Spolek loutkářů Vozichet,
Jablonec nad Nisou

malá scéna
11:00, 14:00, 16:00
JOHANES DR. FAUST
Divadlo Jesličky, Hradec Králové

MED
11:00, 14:00, 16:00
DVA HAVRANI ANEB NEBYL
TO DOBRÝ KŘEŠŤAN
TATE IYUMNI, Praha

Stan
13:00
TÁTA, MÁMA A JÁ
Bořivoj, Praha (doplňkový program)
22:00
CIRKUS
DNO, Hradec Králové

Husovka
10:00, 15:00
ANASTÁZIUS KOČKORÁD
Mráz po zádech, Praha
(doplňkový program)
22:00
GULIVERZE
RÁMUS, Plzeň
COMMENT WANG-FO FUT SAUVE
Isabelle Durand, Francie
(doplňkový program)

foyer malé scény Divadla Karla Pippicha
veřejná diskuse

Doplňkový program

Náměstí Josefa Rössla
19:00
Koncert skupiny
The Beatles Performed By Brouci

Výstavní síň DKP
15:00
Vernisáž výstavy Jana Hlíny

NA VÁHADLE - KOUTEK LUŠTITELŮ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
A									
B									
C									
D									
E									
F									
G									
H									

Na tomto místě bych mohl pokáždě vyvolávat: „Luštěnky, křížovky, postupové doplňovačky! Postupujte jednotlivě. Netlačte se, na každého se dostane!“ jako nějaký kolportér přímo v listě, který se snaží upoutat právě jen na tu svoji rubriku. Já myslím, že vás ale upoutá i příslib cen, které jsou věčné, což znamená objektivní, nestranné, emocím nepodléhající. Budou to – za 1. místo mobilní telefon, za 2. místo pohledné tričko a za 3. místo IQ testy. Těchto pět dní budete luštit. Vylustíte tajenky a získáte 5 položek, které spolu povětšinou těsně souvisí. Mezi nimi vás ale bude bit do očí jedna věc, která s těmi ostatními souvisí buď velice volně nebo spíš vůbec ne. Tedy jestliže souvisí, tak by jste to museli hodně vokecat. Tajenky nám vypíšete v závěru soutěže na papír. Tu věc, která se vymyká, pak označte zvlášť. Papír s výsledky nám doneste buď přímo do redakce, až budete mít všech pět pohromadě (tedy tajenek a s jednou označenou). Ze správných odpovědí pak vylosujeme výherce. Slosování proběhne za pět dní okolo osmnácté hodiny. To proto, abychom stihli publikovat jména výherců v posledním čísle Váhadla. Takže nezapomeňte a luštěte, luštěte. PV

KŘÍŽOVKA

Vodorovně:

A/ vhod' hlasovací lístek do urny
B/ zájmeno (ukazovací); spousta lidí
C/ používat chlorid sodný (NaCl); angl. „nebo“
D/ angl. „všechno“; staré vztažné zájmeno; operační systém (předchůdce Windows)
E/ TAJENKA
F/ angl. „mravenec“; práci prášek; nekorigovaný pohyb směrem k zemi
G/ souhlásky slabosti; podzemnice olejná (lidově)
H/ zatčen (básnický); zkr. kulturního zařízení

Svisle:

1/ italsky „miluj“
2/ ústní výměšek
3/ ruský spisovatel (např. Vojna a mír)
4/ používat telefon; ten i ten
5/ germánský nejvyšší bůh, otec Thora; žal (básnický)
6/ květenství; britský herec (Michael) nebo také angl. město
7/ přírodní úkaz způsobený interakcí H²O se zemskou přitažlivostí
8/ místní obyvatel od narození
9/ množina ovocných stromů

Pomůcka: YORK, AMA, ANT, ODIN, DOS

Zaslechnuto

- prý přijede a zahraje Matija Solce (loňský držitel jedné z cen LCH). Kdy, kde a jestli vůbec zahraje, zjišťujeme.
- v dalších dnech by mělo být slunečno a teplo, přet prý začne až na Loutkářské pouti
- zvláštní odměna je vypsána pro toho účastníka LCH, který má u sebe kompletní sadu loutkářského pexesa z loňského roku
- v Chrudimi prý existuje nekuřácký restaurant, který poskytuje to nejlepší pro tělo i duši

Fotohádanka

Poznáš, kdo je na upravené fotografii? Pokud ano, přijď si do redakce pro odměnu. Vyhrává prvních pět.

Temná síla opět vládu převzít chtěla. Válka rozpoutala se. Plátek z vesmíru cizího, strana pouhá, objevil se. Poutat zraky lehkověrných začal on. Světla strana síly nad Váhadlem uzavřela se. Zatemnilo se slunce jeho. Boj zaběsnil. Republice v částech vesmíru všech vysílám já zprávu tuto: Je to soda, Mistr Yoda

Omluva redakce

Ve Váhadle č.2 jsme v rozhovoru s Jarkou Holasovou mylně uvedli, že se jí její představení „Hrnečku vař!“ nejvíce povedlo na krajské přehlídce v Hradci Králové. Jarka měla na mysli přehlídku, která se sice také konala v Hradci Králové, ale byla to přehlídka divadel jednoho herce. Za chybu se omlouváme.

Váhadlo 54. Loutkářské Chrudim

Redakce:
Tomáš Komárek, Dominika Špalková, Petr Vydra
Foto: Michal Drtina
Uzávěrka: 3. 7. 2005 v 1:30
Vychází: 3. 7. 2005 ve 12:00

